

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

294. An Prælati Regulares possint dispensare in irregularitate contracta ex homicidio voluntario? Et an sit probabile non incurri irregularitatem per homicidium omnino occultum, quod scilicet nulla ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

De Dubiis Regularium. Ref. CCXCIV. 203

extendendum. Nec obstat Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de reformat. ubi prohibet quod non possint Prælati dispensare in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario: nam licet non possint ex facultate Concilij Tridentini possint tamen virtute priuilegij Martini V. concessi Benedicinis, & virtute priuilegij concessi Prædicatoribus, priuilegium enim concessum nullo modo abrogatur, nisi fiat de illo specialis mentio, & abrogatio: in decreto Concilij Tridentini nulla est facta priuilegiorum mentio, & abrogatio: poterunt ergo Prælati Regulares virtute alterius priuilegij Martini V. & Iulij II. dispensare cum sibi subditis in irregularitate contracta ex homicidio voluntario. Et hæc omnia docet Candidus *ubi supra*, cui addendus est Franciscus Bordonus in *Consilijs Regularium* ref. 13. num. 15.

Notandum est etiam hic obiter, quod Prælati Regulares Ordinum Mendicantium possunt cum suis subditis dispensare in irregularitatibus prouenientibus ex publico delicto, & ad forum contentiosum deducto, præterquam homicidij voluntarij, bigamiae, & mutilationis membrorum, quæ in isti Prælati auctoritatem maiorem habent ergo suos subditos quam Episcopi erga suos Diocesanos; quia amplissima priuilegia sunt eis concessa in fauorem Religionis, præcipue Sixtus IV. concessit Generalibus & Provincialibus Ordinis Minorum & Prædicatorum, vt possint dispensare cum suis subditis in omni irregularitate. Idem concessit Clemens IV. præterquam homicidij voluntarij, &c. Videantur huiusmodi concessionis, & priuilegia apud Ioannem de la Cruz lib. 1. de voto obed. cap. 6. dub. 16. Rodriquez tom. 1. q. 9. regul. 9. 2. art. 13. cum ergo priuilegia concessa à summis Pontificibus absolute, & absque restrictione loquantur, poterunt prædicti Prælati nedum in irregularitatibus prouenientibus ex delicto occulto dispensare, sed etiam ex publico delicto, & ad forum contentiosum deducto, præterquam homicidij voluntarij, &c. hoc assertum est magis amplum, quam octauum: nam ibi loquuti sumus de irregularitate proueniente ex homicidio casuali, & ex homicidio facto causa defensionis; hic autem loquimur de irregularitatibus vniuersaliter prouenientibus ex publico delicto. Et hæc omnia docet Candidus *loc. cit. dub. 9.* ubi citat Beiam & Rodriquez, quibus ego addo Bordonum in *consil. Reg. ref. 11. n. 4.* Nota etiam quod post hæc scripta inueni Ioan. Machadum de *perf. Confess. tom. 2. lib. 5. part. 3. tr. 2. docum. 6. num. 2.* docere Prælatos Regulares posse dispensare super irregularitate contracta ex homicidio voluntario, & tandem concludit. *[Quo los Prælados tienen plenisima facultad para dispensar con sus Religiosos qualquiera especie de irregularidad sin exceptuar alguna. Ita ille.*

Ex parte 10. tractat. 13. & Miscel. 3. Resolut. 38.

§. 1. DE hac quæstione alibi sermo incidit; nunc afferro affirmatiuam sententiam docere Reuerendissimum Candidum S. P. A. Magistrum, tom. 1. *disquis. 24. art. 6. 1. dub. 8.* ubi sic ait: Dico Prælati Regulares possunt dispensare secundum eorum priuilegia cum suis subditis in irregularitate contracta ratione homicidij voluntarij, occulti tamen: nam Martinus V. concessit, quod prior Monasterij Sancti Benedicti Vallisoleti in foro conscientiae possit absolue- re Monachos ab omni excommunicationis sententia, etiam si talis esset, quam ipse Summus Pontifex reseruare consuevit, & cum eis super omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi eos reseruauit, in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione, valeat dispensare, dum tamen aliquid horum trium non sit notorium, & hoc propter scandalum. Ita Martinus V. vi præcedentis priuilegij Martini V. in quo communicant Religiones Ordinum Mendicantium, non solum Generales, & Prouinciales, sed etiam Præpositi, & Priores locales possunt dispensare cum sibi subditis in foro conscientiae super omni irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario, occulto tamen: nam communicatio priuilegiorum sic intelligitur, quod ea quæ conceduntur Magistro Generali vnius Ordinis, censentur communicata Generalibus aliorum; & quæ conceduntur Prouincialibus, & Prioribus, censentur communicata similiter Prælati Prouincialibus, & Prioribus; vt tradit Ioannes de la Cruz, lib. 2. de *communicatione priuilegiorum*, cap. 4. dub. unico, *concl. 2.* Sed prædictum priuilegium fuit concessum à Martino V. Priori Monasterij S. Benedicti Vallisoleti, extensum postea, & communicatum omnibus Prioribus, & Abbatibus aliorum Monasteriorum, vt notauit Collector priuilegiorum Mendicantium, *verb. absolutio ordinaria, quoad Fratres*, §. 40. ergo Priores locales Ordinum Mendicantium communicant in supradicto priuilegio; poterunt igitur cum sibi subditis in foro conscientiae dispensare super omni irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario, occulto tamen. Contræ præcedentes assertiones non obstat Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 6. de Reformatione; ubi prohibet quod non possint Prælati dispensare in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario: nam licet non possint ex facultate Concilij Tridentini, possunt tamen virtute priuilegij Martini V. concessi Benedicinis, & virtute priuilegij concessi Prædicatoribus; priuilegium enim concessum nullo modo abrogatur, nisi fiat de illo specialis mentio & abrogatio: at in Decreto Concilij Trid. nulla est facta priuilegiorum mentio, & abrogatio: poterunt ergo Prælati Regulares virtute alterius priuilegij Martini V. & Iulij II. dispensare cum sibi subditis in irregularitate contracta ex homicidio voluntario. Et hæc omnia docet Pater Candidus *ubi supra*; cui adheret nouissime Hieronymus Garcias in *Polit. Regul. tom. 1. tract. 6. difficul. 1. dub. 1. n. 7.*

Alibi in duabus præcedentibus Ref. & in aliis eorum primarum annotationibus & pro contento in hoc Ref. fere ad litteram in Ref. præterita §. Hanc.

2. Sed Pater Magister Lezana in *Summa*, tom. 1. c. 18. num. 44. hanc sententiam non admittit, quia dictum priuilegium Martini V. fuit viue vocis oraculum, vt Casarubius in *Compend. priuileg. Mendic. verb. Dispensatio*, num. 24. habet, notans hoc priuilegium littera O. ideo his temporibus nihil valet. Et de priuilegio Iulij II. asserit nescire quantum valeat, & an sit solum viue vocis oraculum. An verd ex aliis priuilegiis possint hodie Regulares dispensare in irregularitate homicidij voluntarij alibi diximus, & Pater Lezana *ubi supra* docet; quod quando homicidium est voluntarium,

RESOL. CCXCIV.

- An Prælati Regulares possint dispensare in irregularitate contracta ex homicidio voluntario?
 Et an sit probabile non incurri irregularitatem per homicidium omnino occultum, quod scilicet nulla ratione probari possit in iudicio, neque in notitiam hominis venire, nisi ex confessione ipsius occisoris?
 Et casum inferatur, quod excommunicatus, aut suspensus ex delicto omnino occulto non tenetur abstinere se ab usu Ordinis, ne se prodar.
 Et queritur an restrictio facta in Tridentino sess. 14. de reformat. cap. 6. ne dispensent Episcopi super irregularitate ex homicidio voluntario occulto, extendatur ad mandantem aut consulentem tale homicidium?
 Et an idem dicendum sit de consulente mutilationem, vel an consulens mutilationem non sit irregularis?

luntatum, & illicitum, est ita occultum, ut nullo modo sciri, aut probari possit, probabile est apud aliquos posse Prælatos Regulares, super irregularitate propter illud contracta, dispensare. Ratio est, quia etiam est apud illos probabile, posse Episcopos in prædicto casu dispensare, ac per consequens etiam Prælatos Regulares, qui quasi Episcopalem habent iurisdictionem. Neque obstat Concilium Tridentinum, *sess. 24. cap. 6.* ubi dispensatio in homicidio voluntario, etiam occulto negatur Episcopis; exponunt enim Concilium de homicidio voluntario occulto, quod aliquo modo probari potest, vel de illo, quod factum est per insidias, aut proditorie, *iuxta cap. 7. sess. 14. eiusdem Concilij*, *Auila de Censuris part. 7. d. 6. sect. 3. dub. 5.* Miranda *2. tom. Man. quest. 8. art. 10* Extat etiam privilegium Pij V. concessum Congregationi Cassinensi, ut habetur *tom. 2. Bullarj inter Bullas Pij V. num. 129.* ubi conceditur Prælati istius Congregationis facultas dispensandi cum Subditis in omnibus casibus, & ob quemvis excessum, & delictum publicum, vel occultum, casu, seu data opera, quomodo libet ab eis, & singulis, etiam homicidium voluntarium seu membri mutilatio, &c. intellige in foro conscientie tantum, & dummodò tale homicidium factum non fuerit post ingressum Religionis, & semper sint in illa permanfuri, donec vixerint, ut in eadem Bulla expressè declaratur. Cautissimè ergo in hisce casibus procedendum est. Addiderim etiam pro maiori cautela, quod si hæc, quæ dixi probabilitatem habent, tantum intelligenda sunt de homicidio voluntario, hoc enim genus homicidij adeò enorme, & malignum est, ut nunquam debeat credi eius dispensatio concessa in quibuscumque privilegiis, nisi expressè mentio fiat de illo. Huculque Lezana; cui adde Pellizzarium in *Man. Regular. tom. 2. tract. 9. cap. 3. sect. 4. quest. 23. 24. & 27. qui numer. 140.* putat probabile

Sup. hoc in Ref. seq. §. verù, ad meum, à vers. Hæc sententia, & in tom. 5. tr. 5. lege doctrinam Ref. 137. & in tom. 3. tr. 3. ex doctrina Ref. 34. lig. nater ad meum §. Secundum, & magis late in §. Sed ego.

* Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Ref. 171. §. vi. & eusdem in alio vers. eius not. & melius in tom. 9. tr. 7. Ref. 123. paulo post incipit, à vers. Et ita doctores.

cum Rodriquez non incurri irregularitatem per homicidium omninò occultum quod scilicet nulla ratione probari possit in iudicio, neque in notitiam hominis devenire, nisi ex confessione ipsius occisoris. Et probat, tum *ex cap. Ex tenore de tempor. ordin.* ubi ait Alexander III. Veruntamen quia peccatum occultum est, si promoueri voluerit, non debet aliqua ratione prohibere (est autem ibi sermo de delicto digno degradatione) tum quia irregularitas incurritur solum in casibus expressis, in nullo autem iure expressum est, quod per delictum omninò occultum incurratur irregularitas; nam iura, quæ dicunt irregularitatem incurri, quando culpa latet, vel quando delictum est occultum, non loquuntur de delicto, quod sit omninò occultum: imò Concilium Tridentinum, *sess. 14. de Reform. cap. 6.* quod posset adduci in contrarium, loquitur de homicidio occulto, quod scilicet non sit probatum in iudicio, sed possit probari aliquo modo publicum, non autem de homicidio, quod sit omninò occultum; de quo loquitur Rodriquez: * tum quia excommunicatus, aut suspensus ex delicto omninò occulto, non tenetur abstinere ab usu Ordinis, ne se prodatur, ut dicunt omnes; teste Natarr. *cap. 27. num. 239.* sicque constat Ecclesiam nolle penam externam infligere ob delictum omninò occultum: nec adhuc ullam penam exterioriorem intulit contra delictum omninò occultum; licet enim excommunicatio incurratur statim ob delictum omninò occultum exterius commissum, quoad privationem suffragiorum, quæ est occulta, ac secreta; ac participationem Sacramentorum: cum in tali casu excommunicatus possit se ingerere, ne se prodatur, ac infamet. Ita Pellizzarius nominatim contra me. Sed puto non esse discedendum à sententia, quam docui; & puto sententiam Castri, & Pellizzarij non esse pro-

babilem, cum sit contra communem Doctorum sententiam, & contra Stylium omnium Tribunalium Romanæ Curie.

3. Nota etiam, quod Pater Pellizzarius *ubi supra* querit, an restrictio facta in Tridentino *suprà*, ne dispensent Episcopi super irregularitate ex homicidio voluntario occulto extendatur ad mandantes, aut consulentes tale homicidium, ita ut hi dispensari non possint super irregularitate contracta ex eo quod mandarunt, aut consulerunt homicidium voluntarium. Et notat aliquos asserere, negativam sententiam posse probabiliter sustineri, ex Anania, *c. 2. de Cler. pugn. in Duello*, putante non dici propriè homicidium, nec committere homicidium, nisi eum, qui factò occidit, non mandantem, nec consulentem, licet declarari debere statuta loquentia de homicidiis, & committentibus homicidium: idque non dissentire Sanchez *lib. 1. mor. cap. 10. num. 44.* qui sustinet consulentem non contineri, quoad irregularitatem in iure sub nomine committentis, homicidium, nisi etiam consulens in iure exprimat; sicut verè interdum exprimitur; quod si admittatur, quoad irregularitatem in loco supradictato Tridentini consulentem, & mandantem non contineri; maximè cum simus in materia odiosa, quæ non debet ampliari. Ita Pellizzarius. At ego adhæreo contrariæ sententiæ cum Toledo, *lib. 1. cap. 82.* cum mandans, aut consulens homicidium, *cap. 2. de Cler. pugn. in duello*, dicatur perpetrare homicidium; & Tridentinum indistinctè loquente de perpetrante homicidium: maximè cum *cap. Multa. res. de Sent. Excomm. §. Ille etiam*, verè committere dicatur delictum: cuius mandato fit. Et hoc etiam fateatur Pellizzarius *ubi supra*.

4. Sed an idem dicendum sit de consulente mutilationem, Doctores, quos citat, & sequitur Sayrus de *Censur. lib. 6. cap. 16. num. 11.* & alij affirmatiuè respondent, asserentes, consulentem mutilationem, ea secuta effici irregularem, sicut efficitur consulens homicidium, eo secuto, quæ videtur esse communis Doctorum, fundata in illa æquiparantia homicidij, & mutilationis. At ego probabiliter alibi cum Io. Pappolito, Cornejo, & Baunio docui, consulentem mutilationem non esse irregularem, quia irregularitas non incurritur nisi sit in iure expressa & Canones solum consulenti homicidium decernunt irregularitatem: qui proinde non debent extendi ad consulentem mutilationem valdè ab homicidio differentem, & etiam in penis non fiat extensio à simili, seu à paritate rationis, ut dictum est, immò neque à maiori-tate. Et ita hanc sententiam nouissimè mordicus sustinet me citato Pater Bossius, *tom. 1. par. 2. tit. 1. §. 4. n. 1362.*

RESOL. CCXCV.

An Regulares possint dispensare in irregularitate contracta ex homicidio occulto? Ex p. 1. tr. 2. & Milles. 2. Ref. 26.

§. 1. **P**ater Bruno *part. 1. tract. 5. cap. 4. propos. 1.* affirmatiuè respondet, & firmat hanc Conclusionem: quod potest Sacerdos Regularis dispensare Sæculares super omnibus irregularitatibus occultis, super quibus Episcopus ex concessione Tridentini dispensat, ac consequenter in quibusdam irregularitatibus ex homicidio voluntario, iusto vel iniusto contractis.

2. Probat hoc ex Privilegijs Eugenij IV. Sixti IV. & Pauli III. Ex quibus, ait ipse, sequitur primò, quod hæc facultas dispensandi extenditur ad irregularitates, in quibus potest Episcopus dispensare,